

Søndagsavisen

UGE 45

SØNDAG 14. NOVEMBER 1999

ØST

Løssalg
2,00 kr.

REGION 1

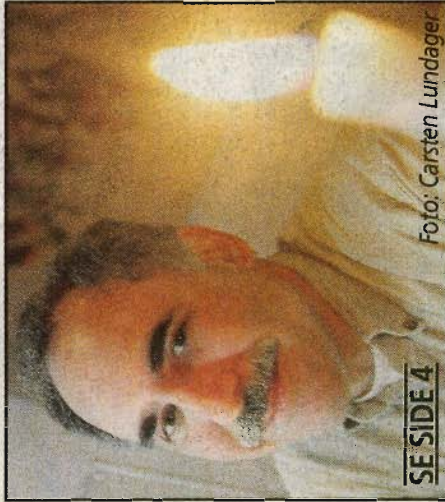

Foto: Carsten Lundager

SE SIDE 4

**Forsker om fremtiden:
Ekstra gener gør
os mere sunde**

■ **KONGELIGE
BØRN** - Prins Nikolaj
fik en kongelig dåb.
Men den kunne
godt have været
mere kongelig.
Alexandra valgte at

Bistandsklienter flygter fra byerne

Det står meget værre til med bistandsklienternes pres på landkommunerne, end selv de største pessi- mister havde forestillet sig. Det viser nye beregninger

■ Af Jesper Vind Jensen

Morten Korch er mere populær end Taxa. I hvert fald flytter bistandsklienter over hele Danmark i overraskende stor stil ud i landkommunerne.

Det betyder samtidig, at antallet af bistandsklienter i øjeblikket falder markant i mange danske storbyer. Ikke mindst i Hovedstadsområdet.

Det fremgår af en ny opgørelse fra Socialministeriet, hvor udviklingen i antallet af bistandsklienter i alle kommuner for perioden 1994-1998 er samlet.

Opgørelsen fastslår, at hvor antallet af folk på forsørgelse (kontakthjælp, aktivering, revalidering) har ligget konstant på ca. 115.000, så er forskydningerne mellem de store og små kommuner i Danmark dramatiske (Se tabel inde i avisen).

I foreningen for de små kommuner, "Det Skæve Danmark", er formanden

Arne Toft, der selv er borgmester i Arden kommune i Nordjylland, rystet.

»Opgørelsen er både skræmmende og overraskende. Når vi tidligere har klaget vores nød over at betale kontakthjælp til de mange tilflyttede bistandsklienter, fik vi at vide, at der var de samme tendenser i storbyerne. Men opgørelsen viser jo det modsatte,« fastslår Arne Toft.

Foto: Carsten Lundager

Fortsetttes side 3

SCANDINAVIAN CLINIC KOSMETISK KIRURGI

◆ **EXODERM PEELING**
Udsætter ældningsprocessen
med op til 15 år

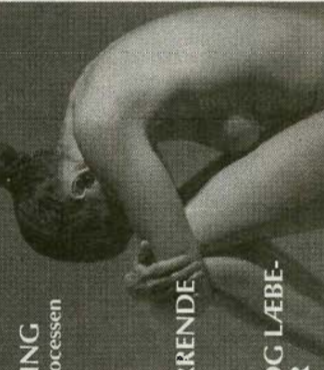
◆ **FEDTSUGNING**
OP TIL 10 KG

◆ **BRYSTFORSTØRENDE
KIRURGI**
Med organisk olie

◆ **ØJEN-, NÆSE- OG LÆBE-
KORREKTIONER**

SCANDINAVIAN CLINIC OF PLASTIC SURGERY

Toldbodgade 31 • 1253 København K • Tlf. 70 • 100 • 103
Tilskud fra Sygeforsikringen Danmark jf. gældende regler

FRISKE VARER HVER DAG...

1 KG BRIE REVEREND

**SUPER
BILLIGT**

Tilbudspris kun

42⁵⁰

Gener bliver de nye vitaminer

»Set fra et etisk synspunkt er det interessante jo, at ingen af os fødes lige, hvad angår helbred. Vi ved nu, at én procent af verdens befolkning har et gen, der forhindrer dem i at få kræft. Og når vi har teknikken til at give dette gen til andre børn, så vil ihvertfald de amerikanske foreldre kræve at få adgang til det,« siger professor Lee M. Silver.

Vil give større ulighed
Lee M. Silver deltog tidligere på ugen i en konference om etik og genteknologi.

**Vores vildeste fantasier
og frygt for fremtiden
bliver virkelighed, spør
to amerikanere**

■ Af Brian Christensen

■ Mange siger, at genteknologien vil skade mennesket, men jeg tror ikke på, at den vil blive brugt med mindre, det er bevist, at den er sikker og effektiv,« siger professor Lee M. Silver.

Foto: Carsten Lundager

befolkningens intelligenskvotient med et par procent om året,« sagde Joseph Coates.

Vi må selv sætte grænser

Medlemmerne i Det Ethiske Råd er ikke enige i, at markedskræfterne alene skal styre genteknologiens udvikling og muligheder.

»Vi opgiver jo heller ikke at menneskerettighederne, selvom de overtrædes andre steder i verden. Derfor må vi have vores egne etiske grænser for teknolo-

Gener bliver de nye vitaminer

Vores vildeste fantasier og frygt for fremtiden bliver virkelighed, spår to amerikanere

■ Af Brian Christensen

Kvinder uden humoristisk sans lægger hele forsamlinger ned i latterkrampe. Aggressive mænd bliver blide som lam, og menneskets levetid forlænges markant.

Med genteknologien er intet umuligt i fremtiden. Menneskelige egenskaber vil kunne ændres efter behag, og der er ikke noget til at stoppe den udvikling, mener en genetiker og en fremtidsforsker fra USA.

»I fremtiden vil folk indse, at der ikke er nogen forskel på en genetisk vaccine mod AIDS og så en polio-vaccination. Ligesom der heller ikke er nogen forskel i genteknologi og vitaminpiller,« siger den amerikanske genetiker professor Lee M. Silver fra Princeton University til Søndagsavisen.

Han mener, at ethvert teknologisk fremskridt blot kræver lidt tilvænnings-tid.

»Da verdens første reagensglasbarn kom til verden i 1978, sagde kun 15 procent af amerikanerne ja til, at de ville benytte metoden om nødvendigt. I 1996 var andelen vokset til 78 procent. Så selv om folk er modstandere af genteknologien nu, vil de skifte holdning senere, når de ser resultatet af det,« siger professor Lee M. Silver.

Forældrenes krav

Allerede om cirka tre år, altså år 2003, forventer genforskere at have kortlagt alle menneskets cirka 50.000 - 100.000 gener.

Det betyder i første omgang, at man hurtigere og bedre vil kunne stille diagnoser. Derefter vil man ved genterapi udrydde risikoen for sygdomme som kræft, AIDS og Alzheimers. Og senere vil man kunne ændre i generne på ufødte børn, så de bliver klogere, smukkere eller mere musikalske. Og for hver ny landvinding vil befolkningen, og især forældre kræve at få adgang til teknologien, fordi de vil det bedste for deres børn.

»Set fra et etisk synspunkt er det interessante jo, at ingen af os fødes lige, hvad angår helbred. Vi ved nu, at én procent af verdens befolkning har et gen, der forhindrer dem i at få kræft. Og når vi har teknikken til at give dette gen til andre børn, så vil ihvertfald de amerikanske forældre kræve at få adgang til det,« siger professor Lee M. Silver.

Vil give større ulighed

Lee M. Silver deltog tidligere på ugen i en konference om etik og genteknologi. Konferencen var arrangeret af Det etiske Råd og Københavns Universitet. Han har ingen etiske bekymringer ved at lade forældrene selv bestemme over deres børns gener, fordi forældre altid vil det bedste for deres børn. Forældre er jo ikke ude på at skade deres børn, mener han.

Derfor tror han heller ikke på, at regeringer kan bremse teknologien. Til gengæld har han en anden bekymring.

»I det lange løb vil teknologien kun være tilgængelig for dem, der har råd til at betale for den. Og det vil dele befolkningerne mellem dem, der har, og dem der ikke har, i langt videre udstrækning end i dag. Så det virkelig etiske problem er, hvad vi gør ved denne uretfærdighed,« siger professor Lee M. Silver.

Vil hæve intelligensen

Den amerikanske fremtidsforsker Joseph F. Coates forstår heller ikke de etiske betænkeligheder, som især europæerne har overfor genteknologien.

For ham er det ikke et spørgsmål om ja eller nej til genteknologien. Han mener, vi ligeså godt kan se i øjnene, at vi bliver den første art, som direkte kan blande os i vor egen fremtidige udvikling.

Hans eneste etiske krav er, at mennesket får lov at beholde sine genetiske oplysninger for sig selv. Hverken arbejdsgivere, forsikringsselskaber eller nogen andre skal kunne gøre krav på dem.

Han tror, at halvdelen af alle amerikanske børn vil være genetisk ændret om 25 år. Samtidig forudser han, at genbehandling mod sygdomme fortrænger den medicinske behandling, vi kender i dag. Så i år 2038 må forældre, der ikke ønsker at forbedre deres børns helbred med genetisk behandling betale dobbelt så meget i skat, som alle andre forældre.

»Det er heller ikke utænkeligt at vi på et tidspunkt vil se, at nationer gennemfører handlingsprogrammer for at hæve

befolkningens intelligenskvotient med et par procent om året,« sagde Joseph Coates.

Vi må selv sætte grænser

Medlemmerne i Det Etiske Råd er ikke enige i, at markedskræfterne alene skal styre genteknologiens udvikling og muligheder.

»Vi opgiver jo heller ikke at menneskerettighederne, selvom de overtrædes andre steder i verden. Derfor må vi have vores egne etiske grænser for teknologien i Danmark, uanset hvad der sker i USA,« sagde rådets formand Linda Nielsen på konferencen. Et andet medlem af Det etiske Råd Karen Schousboe mener heller ikke, at man kan overlade det til fremtidens forældre selv, at bestemme over brugen af genbehandling og genterapi. Til gengæld mener hun, at forskerne skal have lov at forske, og først når den nye viden er til stede, må samfundet gå ind og definere grænserne for, hvad den skal bruges til.

»Vi kan jo generelt godt skelne mellem, hvad der er godt og ondt, men lige når det handler om gener, så synes vi ikke, vi kan skelne, og det er jo noget vrøvl. Selvfølgelig kan man det. På det punkt er der ingen forskel på genteknologi og andre teknologier,« siger Karen Schousboe.

Genteknologi som bekæmpelse mod alvorlige sygdomme har hun det fint med, men hun peger på det, der ligger i gråzonen som for eksempel ordblindhed, som man har fundet genet for.

»Ordblindhed er jo et kulturelt skabt handicap, fordi vi lever i skriftsamfund, men hvem ved, om de ordblinde er dygtigere end andre til at aflæse lyd og billeder, som måske bliver vigtigere i fremtiden,« siger Karen Schousboe.

Ingen garanti for succes

Selvom hele verdens fremtid ligger i generne og den menneskelige arvemasse må man stadig ikke glemme, at miljøet og omgivelserne stadig spiller en rolle.

»Amerikanske forældre der har råd sender jo deres børn i privatskoler, som er meget bedre end de offentlige, men de har stadig ingen garanti for succes. Mange børn går i privatskole, uden det går dem særlig godt senere i livet. Og nøjagtig det samme vil ske med genteknologien, for der er ingen 100 procents garanti for, at generne ændrer noget som helst, selvom det øger sandsynligheden for succes,« siger professor Lee M. Silver.